

Sygn. akt: WA 14/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Jan Bogdan Rychlicki (sprawozdawca)

SWSO del. do SN płk Krzysztof Mastalerz

przy udziale prokuratora Wojskowej Prokuratury Okręgowej del. do Naczelnej Prokuratury Wojskowej ppłk. Anny Czapigo w sprawie A. P. w przedmiocie zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 27 czerwca 2013 r., apelacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść wnioskodawcy od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 kwietnia 2013 r., sygn. akt: Żo. [...],

- 1. zmienia zaskarżony wyrok przez obniżenie kwoty zadośćuczynienia do 100.000 zł (sto tysięcy złotych),**
- 2. koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 maja 2010 r., sygn. akt So [...], na podstawie art. 414 § 1 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. i w zw. z art. 1 § 2 k.k., m.in. wobec oskarżonego A. P. umorzono postępowanie karne o zarzucane mu czyny określone w art. 305 § 1 k.k., art. 263 § 2 k.k., art. 171 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. z powodu znikomej społecznej szkodliwości.

Sąd Najwyższy Izba Wojskowa po rozpoznaniu m.in. apelacji prokuratora na niekorzyść tego oskarżonego, wyrokiem z dnia 19 maja 2011 r., sygn. akt WA 6/11, utrzymał zaskarżony w tej części wyrok w mocy.

W toku postępowania przygotowawczego wobec tego oskarżonego zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania od dnia 6 listopada 2003 r., przedłużony następnie postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 stycznia 2004 r. do dnia 17 marca 2004 r., kiedy to na podstawie postanowienia Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. z dnia 17 marca 2004r. środek ten został uchylony, a oskarżony został zwolniony z aresztu.

Postanowieniem Wojskowego Prokuratora Okręgowego w W. z dnia 17 marca 2004r. wobec ówczesnego podejrzanego A. P. zastosowano dozór Policji połączony z zakazem opuszczania kraju, które to środki zapobiegawcze uchylono w dniu 4 czerwca 2004r.

W niniejszej sprawie tymczasowe aresztowanie A. P. trwało w okresie 4 miesięcy i 11 dni. W dniu 19 marca 2012 r., pełnomocnik A.P. złożył wniosek do Sądu Okręgowego w W. o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kwoty 150.000 zł. Uzasadniając wysokość kwoty zadośćuczynienia jako odpowiedniej do rozmiaru krzywdy jaka spotkała wnioskodawcę, jego pełnomocnik wskazał na następujące okoliczności:

- wnioskodawca zarządzał spółką, która realizowała dostawy sprzętu i uzbrojenia dla jednostek wojska polskiego, w tym uczestniczyła w wyposażeniu wojskowego szpitala polowego na potrzeby kontyngentu w Iraku,
- negatywną kampanię medialną w następstwie wszczętego przez Wojskową Prokuraturę Okręgową w W. śledztwa przeciwko m.in. wnioskodawcy oraz określone wypowiedzi przedstawicieli Ministerstwa Obrony Narodowej,

- związane z tymi okolicznościami traumatyczne przeżycia spotęgowane przebywaniem przez wnioskodawcę w określonych warunkach w areszcie śledczym,
- stosowanie, po uchyleniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, kolejnego środka zapobiegawczego dozoru policyjnego i związane z tym środkiem upokorzenia wnioskodawcy polegające na obowiązku meldowania się raz w tygodniu w Komisariacie Policji w G., właściwym dla jego miejsca zamieszkania,
- pozostawanie przez okres ośmiu lat pod zarzutami popełnienia określonych przestępstw i związane z tym przeżycia dla wnioskodawcy oraz jego rodziny,
- drastyczne okoliczności zatrzymania wnioskodawcy (o godz.6.00 rano w obecności jego rodziny),
- pogorszenie stanu zdrowia na skutek stosowania tymczasowego aresztowania (schorzenia kardiologiczne, posiadanie grupy inwalidzkiej po orzeczeniach dwóch komisji lekarskich).

Po przekazaniu według właściwości niniejszej sprawy do rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. sąd ten wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2013 r., sygn. akt: Żo. [...], na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. oraz art. 554 § 2 k.p.k., zasądził od Skarbu Państwa na rzecz A. P. kwotę 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie.

Apelacje od tego wyroku na niekorzyść wnioskodawcy wniósł prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w W.. Zaskarżając wyrok w części dotyczącej wysokości zasądzanego zadośćuczynienia, na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k., zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na jego treść, polegający na dokonaniu dowolnej oceny niektórych okoliczności związanych z okresem pozbawienia wolności, jak i też stanu zdrowia psychicznego wnioskodawcy, który miał wpływ na zasądzenie kwoty 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonych w sprawie dowodów nie dawała podstawy do zasądzenia tej kwoty zadośćuczynienia.

Prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez obniżenie zadośćuczynienia do kwoty 50.000 zł.

W uzasadnieniu apelacji skarżący m.in. podniósł, że określonych kwot zadośćuczynienia na podstawie art. 552 § 4 k.p.k., można dochodzić wyłącznie z roszczeń wynikających bezpośrednio z zastosowania uprzednio niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, czy też zatrzymania, a nie z roszczeń związanych z określonym trybem toczącego się przeciwko wnioskodawcy postępowania karnego, w tym również stosowania wobec niego środków zapobiegawczych, ale nie o izolacyjnym charakterze. Ponadto skarżący podniósł, że niektóre okoliczności wskazane we wniosku pełnomocnika (pogorszenie stanu zdrowia wnioskodawcy, jego inwalidztwo), nie zostały w stopniu dostatecznym uprawdopodobnione, albowiem w aktach sprawy nie została przedstawiona w tej części stosowana dokumentacja lekarska. To samo również dotyczy okoliczności odnoszących się do tzw. ostracyzmu środowiska, w tym negatywnych opinii, z którego wywodził się wnioskodawca oraz związanych z tym ograniczeń w funkcjonowaniu jego spółki.

Sąd Najwyższy, po wysłuchaniu prokuratora popierającego apelację oraz pełnomocnika wnioskodawcy oraz wnioskodawcy wnoszących o nieuwzględnienie apelacji prokuratora i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku, rozważył co następuje.

Apelacja prokuratora o tyle jest zasadna, gdy formułuje zarzut błędu w ustaleniach faktycznych w tej postaci, natomiast chybiona jest gdy postuluje obniżenie zasądzonej kwoty zadośćuczynienia do wysokości 50.000 zł. Zgodzić należało się ze skarżącym, że Sąd pierwszej instancji w sposób dowolny uwzględnił wszystkie okoliczności podniesione we wniosku pełnomocnika wnioskodawcy. W ocenie Sądu Najwyższego bezsporną kwestią jest to, że przesłanki decydujące o wysokości zasądzonego *in concreto* zadośćuczynienia muszą wynikać bezpośrednio z okoliczności związanych nierozdzielnie z zastosowaniem niewątpliwie tymczasowego aresztowania. Zatem do tych okoliczności nie mogą należeć niekiedy upokarzające i powodujące traumatyczne przeżycia związane z zastosowaniem środka zapobiegawczego o nieizolacyjnym charakterze w postaci dozoru policyjnego jak również czasem trwania postępowania karnego. Ponadto słusznie prokurator podniósł, że wnioskodawca w stopniu dostatecznym

nie uprawdopodobnił okoliczności pogorszenia się stanu jego zdrowia na skutek zastosowania niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy mając na uwadze długość okresu pozbawienia wnioskodawcy wolności i związane z tym szczególne okoliczności (dotyczące jego zatrzymania, kampanię medialną w środkach masowego przekazu, niewątpliwie ujemny wpływ zastosowania tegoż środka zapobiegawczego na przeżycia psychiczne wnioskodawcy oraz funkcjonowania jego rodziny), uznał, że w tej sytuacji kwotą odpowiednią rekompensującą jego krzywdy stanowić będzie 100.000 zł zadośćuczynienia.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 554 § 2 k.p.k.